

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Mirovna pogajanja na obzorju?

Berolin, 5. aprila.

„Vossische Ztg.“ javlja: Marsikateri znaki kažejo, da so bila sprožena mirovna pogajanja.

* * *

V nemškem glavnem stanu sta se sestala avstrijski in nemški cesar. Iz časopisnih razprav izvira, da pri tem sestanku ni šlo za formulacijo kake nove oficijelne mirovne ponudbe, pač pa sta se naš in nemški cesar s svojima vodilnima državnikoma morda posvetovala o pogojih, pod katerimi bi bile centralne države pripravljene skleniti mir. Je naravno, da so najnovejši dogodki na Ruskem zahtevali morda revizijo našega principijelnega stališča napram ruskemu norodu.

Na podlagi najnovejših dogodkov se da skicirati približno slika položaja. Centralne države so pripravljene skleniti mir. One akceptirajo modus, da se brez ozira na vojne dogodke sestane neobvezna mirovna konferenca, kjer bodo sporočile svoje pogoje. Ti pogoji temeljijo na kompromisnem principiju, to se pravi, centralne države ne čajo nastopati (akoravno bi bile na podlagi vojnega položaja upravičene) kot zmagovalke, temveč se postavljajo na stališče enakopravnosti in so pripravljene vpoštevati poleg lastnih tudi tuje interese. Izrednačenje interesov, to bi bila najprimirnejša pot za dosego skorajšjega miru.

Gotovo pa centralne države nimajo povoda preprečevati privatne inicijative. S tega stališča moramo presojati živahno gibanje v socialističnih krogih, potovanje švedskega socialističnega voditelja Brantinga v Petrograd in pot nemškega socialista Scheidemanna v inozemstvo.

Berolin, 5. aprila. Vodja nemških socialistov Scheidemann se je odpeljal po seji strankarskega vodstva nemške socialne demokracije v inozemstvo.

Stockholm, 5. aprila. Potovanje švedskega voditelja socialistov Brantinga v Petrograd, spravljajo na Švedskem v zvezo s posredovalno akcijo. Branting baje namerava napraviti zvezo med ruskimi in nemškimi socialisti.

Curiah, 5. aprila. Švicarski listi poročajo, da se je vršila v nedeljo v Lyonu velika manifesta-

cija socialistov in radikalcev za mir, katere se je udeležilo nad 4000 ljudi.

Rotterdam, 5. aprila. Vstop Amerike v vojno za enkrat ne izpremeni strateškega položaja, udeležba Amerike pa bo storila ententi morebitni razgovor o miru ložji.

Zeneva, 5. aprila. Švicarski listi prinašajo nepotrjene brzjavke iz Londona, glasom katerih se je izrekla v Londonu zborujoča konferenca angleških domininov pogojno za skorajšnji konec vojne.

Tisza o miru.

Budimpešta, 5. aprila. V „Igazmond“ priobčuje grof Tisza članek pod naslovom „Velika sobota“, v katerem pravi:

Zdi se, da se daleč na vzhodu jasni. Ali je to zlobno delo požigalca? Ali nam hoče zasvetiti luč zhajajočega solnca? Kdo more to reči? Upati pa smemo, da je to jutranja zarja. Trdnjavsko obzidje naših sovražnikov se pričinja majati ter je razpokalo. Kar se godi v Rusiji in znaki dogodkov, ki se pripravljajo drugov, morejo v naših srcih vzbuditi samo upanje, da bomo dobili zaslužen plačilo bojev. To plačilo more biti le resničen, trajen in blagoslovljen mir.

Zdi se, da se je situacija na bojiščih olajšala, ne pa tako za one, ki so ostali doma. Naša žetev je bila slabejša kot kdaj in tudi ugodnejša upanja naših zaveznikov se niso izpolnila v polni meri. V povečani meri smo se morali ozirati na požrtvovalnost ogrskega naroda. Zato moramo stremeti za tem, da bomo z živili izhajali do nove žetve, da lakota ne izbije narodu meč iz rok. Naj bi božja previdnost, kakor že pogosto, dala tudi sedaj narodu junaštvo in patrijotično požrtvovalnost, da nam prinese boljša žetev, kakor zadnja leta, plačilo za pomanjkanje, ki smo je trpeli.

Boj za Trst.

Dunaj, 31. marca.

Vsled posrečenih podvzetij naših naskakovalnih patrolj in izvidnih odelkov je vladalo obe zadnji noči na nekaterih točkah primorske fronte živahno bojno delovanje. Naše čete so pripeljale nazaj 25 vjetih in eno strojno puško. Poskušeni napadi Italijanov zapadno od Jamelj in južno od Bilj so se ponesrečili v našem ognju. Arco je bil

zopet obstreljevan, evangelska cerkev je bila močno poškodovana.

Dunaj, 1. aprila.

Naš plen iz bojev južno od Bilj se je zvišal na 12 strojnih pušk in 3 metala min.

Južno od Stifserjocha so zavrnilo naše čete sovražni napad v okolici izvirk Val di Vitellija.

Dunaj, 5. aprila.

Pri jasnem vremenu v splošnem živahnejše delovanje artiljerije in letalcev, kakor zadnje dni. Naši dalekosežni topovi so z močnim učinkom obstreljevali parado sovražnih čet vzhodno od Krmina. Italijanski mornariški letalci so metali bombe na Nabrežino in Seljan.

Naši kraji v dolini Adiče in Arco so stali zopet pod artiljerijskim ognjem. V zadnjem kraju je bila župna cerkev močno poškodovana.

Pred velikim dogodkom na italijanski fronti.

Curiah, 2. aprila. „Neue Züricher Zeitung“ poroča iz Milana, da je v zvezi z Robertsonovim obiskom na italijanski fronti važna sodba vojaškega kritika v „Gazetti“: V kratkem bodo oči vsega sveta obrnjene na italijansko fronto, kjer se pripravlja dogodek največjega pomena.

Lugano, 4. aprila. Med Cadorno in italijansko vlado so nastali novi spori, ker v Rimu žele skorajšnje ofenzivno akcijo proti Avstro-Ogrski. Cadorna pa pravi, da mora odložiti ofenzivo, katero je bil on sam določil za april, ker podpore s francos. četami po posvetovanju v Calaisu ne bo; ostati hoče v defenzivi, dokler ne začno napadati zavezniki na nemško - avstrijski zapadni ali vzhodni fronti. Navzlic temu, da se Cadorna brani, se nadaljuje delovanje proti njegovim ukrepom.

Ruski neuspehi.

Dunaj, 31. marca.

V južni Bukovini so naše čete v sunku dvignile pri temeljitem razrušenju sovražnih obrambnih naprav iz ruskih jarkov 2 častnika in 200 mož ter eno strojno puško.

V vzhodni Galiciji in Voliniji boji v predpolju in zelo živahna uspešno delovanje naših letalcev.

PODLISTEK.

Vstajenje.

Glej, rodna gruda je okrvavljena, grožan po njej besni svetà nemir; počitka ne pozna koščena žena, in v duplu poje kar naprej skovir. — Oj kdaj zbrsti že vejica zelena, simbol miru, kot je v potopnih dneh poslal sam Bog v znak sprave jo za greh? Kako prisrčno danes bo slavljenal! — Gospod! ki strl si groba skalne spona, ter stvaril večnostalne nam zakone — ozri, ozri se milostno na nas! Poglej na žrtve, junake mrtve, glej te solzè! — Vse to gorjè na mah prežene sveti Tvoj ukaz! — — — Tedaj vesela spet bo žalna duša, in rajski mir zavlada po domeh; kri lita pa, ki jo je pila ruša, budila novo žitje bo v grobeh! — —

IV. P.

Šimen Sirotnik:

Velikonočnice.

I.

Se vedno megla in težki zrak . . .
Narava slika smrti . . .
Drevje šklepeta z odrvenelimi vejami, kakor bi pokalo s kostmi . . .
Sredi pota leži mrtev vrabec z odprtimi, upalimi očmi . . .
Pogled, ki ti sledi, kamor se-li obrneš.
In presunljivo je to; te oči so pred nekaj minutami živele.
Sedaj lé še očitajo . . .
Par korakov dalje si pri drsališču, kjer kipi življenje in smeh.

II.

Se vedno megla in ledeni zrak . . .
Sneg črni, a ne izgine. Leni čepi v kupih, in če se deca ne kepa, se nihče ne briga zanj.
Pred premogovnico stoji dolga vrsta ljudi. . . . zenske in otroci . . .
Na temenu črne rute, na čelu gube, na licih mraz, v očeh nič . . . Nos jim je višnjev, prsa jim stiska kašelj . . . kakor v cerkvi; z nogami cepetajo . . . kakor počasna raglja . . .
Tu stojijo zdaj, so stali pred dvema urama, včeraj, bodo stali jutri drugi ljudje . . . isti ljudje.

Črn mož se prikaže; iz tal vun je prilezel, v premogovem prahu se je umil.

Srepo pogleda po ljudeh . . . Kakor vztrepeta narava v temnih, brezveznih nočeh, je šlo skovi množico . . . V očeh se prikaže nekaj . . . strah?

Nič več premoga!

III.

Se vedno megla in februar . . .
Na „2 = liniji“ . . . Žica mestnega tramwaya drhti in zveni skozi ostri vzduh, veter žanje vrtnice sneženega prahu, kakor bi sam satan igral na orgljice . . .

Na oglu, kjer se začena Mariahilferica, stoji baraba, in si preganja čas in mraz z neumornim zvižganjem. Za izpremembo zaropota včasih z lesenimi cokljami po trdem tlaku.

S predrznim obrazom motri stražnika, ki taktira velikomestnemu koncertu — — prometu. Baš je napodil nazaj od mraza se tresoče delavke in se istočasno umaknil gospodu v cilindru in kožuhu.

„Können's net warten, was?“

Ah da, saj morajo . . . delavke se ne možijo z gospodi v cilindrih in kožuhih . . .

Crez par minut se odpelje voz cestne železnice mimo, . . . konji zagalopirajo zopet, bičani z skelečo vrvjo . . . premet preide v allegro, in delavke smejo naprej.

Berolin, 1. aprila.

V nekaterih odsekih, zlasti ob Ščari, ob Stohodu in ob Zloti Lipi, se je ojačilo delovanje ruske artiljerije. Proti našim pozicijam prodirajoče lovske oddelke smo zavrnil. Nekaj podvzetij južno od Widsyja in severovzhodno od Novogrodeka je poteklo ugodno. Več stražnic smo razstrelili, vjeli 75 mož in vplonili 5 metal min.

Dunaj, 2. aprila.

Pri armadni fronti generalobersta nadvojvode Jožefa na mnogih točkah zvišano bojno delovanje.

V dolini Slanic smo zavrnil z velikimi izgubami za sovražnika slaboten, južno od doline Ūz, močan ruski sunek. V Gozdnatih Karpatih so delovali naši izvidni oddelki z uspehom. V vzhodni Galiciji in Voliniji nobenih posebnih dogodkov.

Berolin, 2. aprila.

Ob Dvini smo z ognjem preprečili ruski sunek. Zapadno od Lucka so pri Svinjuhah naše čete v sunku dvignile več vjetih iz sovražnih jarkov.

Dunaj, 3. aprila.

Ob Bistrici Solotvinski so se ponesrečili sunki ruskih izvidnih čet. Severno Dnjestra mestoma zvišano delovanje ruskega topništva.

Berolin, 3. aprila.

Severozapadno Dvinska so odpeljale večkrat preizkušene napadalne čete iz ruske pozicije 1 častnika, 93 mož in 2 strojni puški. Tudi pri Maljavcih severovzhodno Bogdanova je imel izvidni sunek popolen uspeh ter nam je dal 1 častnika in 25 mož kot vjetnike. Severovzhodno Baranovičev je več ruskih stotnij napadlo neko našo poljsko stražo, ki pa je navzlic močni artiljerijski pripravi vztrajala v svoji poziciji. Žlvašnemu ruskemu ognju na obeh straneh železnice Zložov-Tarnopol, ob Zloti Lipi in ob Dnjestru niso sledili nobeni infanterijski napadi. Ob Bistrici Solotvinski prodirajoči ruski oddelki so bili pregnani.

Berolin, 4. aprila.

Med morjem in Pripjatom je bilo delovanje artiljerije v več odsekih živahno. Ob srednjem Stohodu so naše čete zavzele mostišče Toboli, katero so Rusi na zapadnem bregu držali ter so vplenili bogat plen. Na obeh straneh železnice Zložov - Tarnopol se je topovski ogenj časih stopnjeval.

Na fronti generalobersta nadvojvode Jožefa in pri armadni skupini generalfeldmaršala v. Mackensena je položaj neizpremenjen.

Boji na zapadu.

Berolin, 31. marca.

Ponočni sunek angleških oddelkov na obeh straneh Loosa se je ponesrečil v bližinskem boju.

Živahno učinkovanje artiljerije je spremljalo napad angleških bataljonov na obeh straneh ceste Peronne-Fins. Pri Metz-en-Couturu smo zovražnika zavrnil, bolj proti jugu je došel do Heudicourta in St. Emilija.

Francozi so imeli v bojih severovzhodno od Soissons teške izgube v našem ognju.

V Champagni so se vršili trdovratni boji za višine južno od Riponta. Na krilih njih napadalnega pasa smo Francoze zavrnil; v sredini so vdrle njih napadajoče čete za nekaj ur v naše jarke, ki so jih potem v sunku čete tam stoječe v napadu in žilavem vztrajanju preizkušene divizije zopet očistile sovražnika.

Berolin, 1. aprila.

Med Lensom in Arrasom so se na široki

fronti izvršeni sunki močnih angleških izvidnih oddelkov ponesrečili.

Zavrnil smo napade več bataljonov na vas Henin sur Cojeul (jugovzhodno od Arrasa), ki smo jo držali. Med cesto iz Peronna v Gouzeaucourt in izlivom potoka Omignon so Angleži v izgub polnih bojih potisnili svoje črte za 2 do 3 kilometre naprej.

Ob cesti iz Soissons proti severovzhodu so našle včeraj naše baterije in strojne puške pri prodiranju in umikanju francoskih oddelkov, ki so napadali, a niso dosegli nobenega uspeha, dobre cilje.

Lastni izvidni sunki severno od Reimsa so nam prinesli brez izgub več vjetih.

Ponoči so poskusili sovražni oddelki jugozapadno od Combresa, vzhodno od St. Mihiela in v gozdu Parrov vdreti v naše jarke. Povsod smo jih takoj pregnali.

Berolin, 2. aprila.

Med Arrasom in Aisno so se razvili včeraj in iznova danes zjutraj boji, zlasti med cestami iz Bapauma v Croisilles in proti Cambraju ter na obeh bregovih Somme zapadno od St. Quentin. Angleži kakor Francozi so zastavili močne sile, ki so valovile vsled našega artiljerijskega učinkovanja večkrat nazaj ter so le pod izdatno izgubo tudi 50 vjetih in nekaj strojnih pušk pridobile tal od naših na ukaz se izogibajočih čet. Tudi na obeh straneh kanala med Oiso in Aisno in na visoki planoti pri Vregnyju so prišli francoski napadi v polnem učinku naših baterij, katerim je pokrajina v vseh podrobnostih znana, le z izgubami in le malo naprej. V Champagni je zadržal Francoze uničujoči ogenj naše artiljerije proti jarkom, kjer so se pripravljali za napad na višine južno od Riponta.

Berolin, 3. aprila.

Severno Arrasa ljut artiljerijski boj. Več proti našim pozicijam prodirajočih angeških oddekov je bilo odbitih. Nasilni izvidi Angležev in Francozov na bojišču severovzhodno Bapaumea in zapadno St. Quentin so bili izvršeni od močnih sil. Potekli so, kakor smo opazovali in kakor so izpovedali vjetniki, za sovražnika z izredno velikimi izgubami. Pri Noreuilu smo gnali 300 vjetih Angležev nazaj. Prišli pa so v ogenj angleških strojnih pušk, tako, da jih je le 60 dospelo do naših črt. Vzhodno od črte Coucy le Chateau-Soissons je naš artiljerijski ogenj razpršil opažene zbirajoče se čete. V Champagni južno Riponta je z uničujočim učinkom izpodvezal pripravljajoč se sovražni napad.

V zračnih bojih je izgubil sovražnik 4 letala, 2 od njih je sestrelit nadporočnik baron Richthofen.

Stališče maršala Haigha omajano.

Monakovo, 3. aprila. „M. N. N.“ izvedo posredno: V londonskih klubih se vzdržuje vest, da je stališče marš. Haigha omajano. Kot naslednik se imenuje že sir Henry Wilson, ki so ga zadnji čas pritegnili že k vsem vojaškim razgovorom zaveznikov. Wilson je poveljnik nekega zbora na Francoskem.

Berolin, 4. aprila.

Od Lensa do Arrasa je bilo tudi včeraj streljanje živahno. Zapadno od St. Quentin in med Sommo in Oiso so Francozi nadaljevali s svojimi silnimi izvidnimi napadi. S krvavimi žrtvami so pridobili tal, kjer smo se korak za korakom umaknili. Pri Laffauxu, ob cesti iz Soissons proti severo - vzhodu, so se ponesrečili sunki Francozov, ki so se pričeli po močnem ognju. V Reimsu in okolici smo obstreljevali baterije, ki smo jih spoznali, utrdbeno dela in promet. Devet sovražnih letal in dva privezna balona so naši letalci zbili.

Vizija.

Iz kota mračnega zijate
votlini dve, kjer morala pod čelom
bi ognja dva žareti
in hrepeneti čez pomladna polja.
... Votlini dve pod belim čelom ...

Tako pričaral mi demón je v pozni
uri pred oči lobanjo.
Pa spačil usta je v nesramno ironijo
in siknil mi strupeno misel
je v dušo.

Oko je zablodilo v mrak polnočni,
kjer satan se je režal, da krohot je
njegov razlegal z vetrom se v prepadih.

Prepadi zdehajo in čakajo. Na koga?
Na žrtve, ki pogledov
steklenih, polugaslih,
lobanj krvavih
v polnoči tavajo in iščejo rešitve ...
z brezmesnimi rokami segajo po dalji
in v bolečini grizejo si temne plašče
proklinjajo, kar nosi človek v prsih,
odkar obsojen rod je le k trpljenju.

Berolin, 5. aprila.

Silni artiljerijski boj med Lensom in Arrasom je trajal tudi včeraj. Ob cesii Peronne-Cambrey so pričeli Angleži po večkratnih ponesrečenih sunkih zvečer z novim močnim napadom, načete so jim prizadejale zopet velike izgube ter so se nato umaknile. Jugo-zapadno od St. Ouintina je delovala francoska artiljerija proti pozicijam, ki smo jih bili ponoči opustili, ter je nato sovražna pehota te pozicije brez boja zasedla. Pri Laffauxu smo zavrnil sunek Francozov. Naše baterije so zažgale skladišče municije pri Vendressu severno od Aisne. Tresenje zemlje in pok je bilo čutiti do 40 km za fronto. Uspešno pripravljeno in z močjo izvedeno podvzetje severno od Reimsa se je dobro posrečilo. Prizadejale smo sovražniku krvav poraz ter vjeli nad 800 mož.

Na Balkanu.

Makedonsko bojišče.

Berolin, 3. aprila.

Med Ohridskim in Prespanskim jezerom so vdrle naše čete v eksponirane francoske postojanke. Zavrniški protinapade, so se vrnile po povelju s plenom na lastno črto nazaj. Severno Bitolja se je ponesrečil majhen francoski napad.

Berolin, 4. aprila.

Malo bojnega delovanja. Naše letalske flotilje so obložile kolodvor Vertekop jugo-vzhodno od Vodene izdatno z bombami. Nastale požare smo udeležili s fotografijami.

Vojna z Ameriko.

Vojna razpoloženost.

Washington, 30. marca.

Kabinet je imel v ponedeljek svojo zadnjo sejo pred izrednim zasedanjem kongresa. Ko se je seja končala, so imeli dobro podučeni krogi splošno vtisk, da so Zedinjene države pripravljene na vojno proti Nemčiji. Zanesljivo moramo sporočiti, da uradni krogi z ozirom na zadnji govor nemškega državnega kanclerja ne vidijo nobene druge poti odprte.

Amerikanci iz Nemčije odpoklicani.

Curiah, 31. marca. Španski poslanik v Berlinu je dobil naročilo, da sporoči Amerikancem, ki žive v Nemčiji, da naj nemudoma zapuste Nemčijo.

Nemški vojaki v Ameriki internirani.

Zeneva, 31. marca. Poročila pariških listov pravijo, da je bilo 777 častnikov in mož interniranih nemških ladij v Ameriki odposlanih v zaporno taborišče v Atlanti.

Ameriški poslanik na Dunaju Panfield je odptoval v Ameriko.

Ameriški poslanik na Dunaju Panfield je s soprogo in enim delom služabništva odpotoval v Washington. Oficijozna „Wiener Allg. Ztg.“ pravi, da to potovanje ne pomeni nikake premembe v razmerju med Avstro-Ogrsko in med Združenimi državami in da se bo Panfield čez kake tri mesece vrnil na Dunaj. Posle ameriškega poslanštva bo med tem vodil poslaniški svetnik Gref.

Odločitev ameriškega kongresa odložena?

Zeneva, 2. aprila. Iz Washingtona se poroča: Prebranje Wilsonovega sporočila kongresu se je

Gospod v cilindru in kožuhu je stopil med tem v avtomobil, ki je sopihal na nasprotni strani in takoj se je oglasila njegova trobenta v basu, ki bi ga bila vesela duša zadnjega vojnega liferanta.

Zadišalo je po bencinu in cigarah, in ko je švignil avtomobil mimo mene, sem videl, da je bil njegov rilec skrbno ovit s tigrovo kožo ...

Delavke pa so izginjale počasi s tistimi zagleglimi koraki v megli ...

IV.

Od zahoda je prišlo ...

Peruti je razkrilo ...

Megle je razpodilo ...

Solnce pokazalo.

Pomlad, če ne vsa, pa saj njen dražestni nosek, je pomolil v mesto. Solnce se je zasmejala na nebu, da bi je kar potrepljal po licih, (če se ne bi bal, da se opečem), mehak zefir je dahnil v drevje, in pognalo je popke ...

Vse je bolj svetlo ... le na cestah blato.

V.

Na vkreber pot, v tla pogled ...

Na vkreber pot, pogled v tla, je šel mladenič ... Naenkrat je začutil nekaj mehkega, novega v duši, zapela je struna davno pesem, začarala je ugasla iskra.

Tisoč dobrih sklepov v duši ...

Tisoč meteorjev na nebu.

Mladenič je zavonjal pomlad ...

V poljani trepetajo breze
in senčijo pred luninimi žarki
gavranov črnih črno jato,
ki čaka zarje, da povspne se
nad žrtve in izkljuje
oči jim mrtve ... da nato osnaži
si kljune svoje ob laseh krvavih,
ki v kodrih valovijo se po čelih ...
... pod njimi pa zijale le votline prazne
skoz jutranjo meglo bodo proti solncu.
Po licih bledeh kapale le rosne kaplje
in čakale na žarké bodo solnčne ...

Tako z demonom šla sva po poljani.
On stopal je v temini moje sence
grozen in tih,
le pod njegovim čelom
sta tla ognja dva krvavo rdeča
in okrog usten se mu zibal je smeh peklenški.

Ko sem prebudil se iz sanj,
natočil sem si kupo vina
in pozabil.

V svečanu 1917.

Vagabund.

za dva do tri tedne preložilo, da bodo končne formalnosti organizacije zbornice in da bo izvršena volitev predsednika.

Rotterdam, 2. aprila. „Agencia Americana“ poroča iz Mehike, da zatrjujejo tja dospeli Nemci, da je vlada v Washingtonu sklenila, poslati nemške državljane na kanadsko mejo in tam internirati.

Rotterdam, 2. aprila. Lansing je prepovedal vse manifestacije za mir; samo patrijotična zborovanja se smejo vršiti.

Wilson pred kongresom.

Washington, 2. aprila. Predsednik Wilson je danes zvečer pozval kongres, naj izjavi, da obstoja med Združenimi državami in Nemčijo vojno stanje.

Amsterdam, 3. aprila. Reuterjev biro javlja iz Washingtona: Prezident Wilson je izjavil, da bo vojna proti Nemčiji provzročila uspešno skupno delovanje Amerike z vladami, ki že imajo vojno z Nemčijo. To bi obsegalo tudi ojačenje liberalnih kreditov. Wilson zahteva, naj se potom splošne vojaške službene dolžnosti postavi na noge 500.000 mož in je obenem opozoril, da Zedinjene države ne bodo nastopile proti Avstro-Ogrski in drugim, z Nemčijo zvezanim državam.

Washington, 2. aprila. Reuter. Wilsonovo adresa bo nemudoma poslana na vsa poslaništva in zastopstva Zedinjenih držav in razbrzjavljena na vse ameriške diplomate v inozemstvu. Čuje se, da jo utegnejo tuje vlade smatrati za tako blizu stoječo vojnemu stanju, da bo treba nevtraliziranih izjav.

Za predsednika poslanske zbornice je bil zopet izvoljen demokrat Clarek z 217 proti 205 glasom. Predsednik komisije poslanske zbornice za zunanje zadeve pripravlja sklepni predlog, s katerim s proglasa vojno stanje med Zedinjenimi državami in med Nemčijo in pooblašča prezidenta, voditi vojno proti Nemčiji.

Prva oborožena ameriška trgovska ladja potopljena.

Havre, 2. aprila. „Havas.“ Neki nemški podmorski čoln je potopil prvo oboroženo ameriško trgovsko ladjo „Asteo“ na poti v Evropo. Neka patroljska ladja je srečala čoln z 19 možmi posadke, 28 mož baje še pogrešajo. Ker je bilo morje viharo, se boje, da ostalih ponesrečencev ne bo več najti.

Nova zarota proti Wilsonu.

Bern, 3. aprila. Brzojavka iz Washingtona poroča, da je bila razkrita nova zarota proti Wilsonu. V deželi se gode hude manifestacije za mir. Za New York je zakon o uvedbi splošne vojaške dolžnosti že uveljavljen. Vpoklicanje se začne takoj.

Pred glasovanjem ameriškega kongresa.

Washington, 3. aprila. Vlada je obema zbornicama predložila izjavo, ki pravi, da je med Nemčijo in med Združenimi državami nastalo vojno stanje. Posvetovanje o tej izjavi je odgodeno na jutri.

Washington, 3. aprila. Čim je Wilson po svojem govoru zapustil kongres, je predložil predsednik odseka za zunanje zadeve v reprezentantski zbornici Flood resolucijo, ki izjavlja, da obstoja med Nemčijo in Ameriko vojno stanje in pooblašča predsednika za vojno proti Nemčiji.

Washington, 3. aprila. Senatski odsek za zunanje zadeve je pritrdil resoluciji vlade, ki izjavlja, da vojno stanje med Nemčijo in Ameriko dejansko že obstoja.

Washington, 4. aprila. Departement za mornarico razglasa, da je odrejeno kar je treba za skupno delovanje ameriške mornarice z mornaricami entente.

London, 4. aprila. „Daily Chronicle“ piše: Politični krogi so mnenja, da bo takojšnje poostrenje blokade prva posledica udeležbe Amerike v vojni.

Geneva, 4. aprila. „Herald“ javlja: Ko bo kongres sprejel Wilsonovo poslanico, bo prezident odgovoril na avstrijsko-ogrsko noto glede vojne podmorskih čolnov. — „New York World“ javlja, pa skliče prezident Wilson vlade ameriškega kontinenta na konferenco v Washingtonu, da se zedinijo na enotno postopanje v mednarodnih vprašanjih. — „United Press“ javlja iz Washingtona: Vlada je ukrenila obsežne varnostne odredbe. V varstvo mostov, pristanskih naprav, ladjedelnic in municijskih tovarn je poslala v gotove okraje skupaj 88 polkov infanterije ter narodne garde in pet bataljonov jezdecev.

Uvedba splošne brambne dolžnosti.

Haag, 4. aprila. Iz Washingtona poročajo: Ameriška vlada predloži kongresu še ta teden za kon, ki odloča, da se morajo vsi ameriški državljani med 19. in 26. letom vojaško izvežbati.

Prelom med Avstrijo in Ameriko.

Dunaj, 6. aprila. „Fremdenblatt“ objavlja sledeče oficijelno sporočilo. Avstro-ogorskemu veleposlaniku v Washingtonu grofu Tarnovskemu je bilo naročeno, da zahteva svoje potne listine in se vrne z osobjem poslaništva na Dunaj, ako bi

se ameriška reprezentantska zbornica pridružila sklepu senata.

Ameriški senat se je izrekel z 82 proti 6 glasovi za vojno z Nemčijo in ni dvoma, da mu bo sledila z enako ogromno večino tudi reprezentantska zbornica. Vojno stanja med Nemčijo in Ameriko je torej gotova stvar.

Glasovanje v amerškem kongresu.

Washington, 5. aprila. Senat je z 82 glasovi proti 6 glasom sprejel resolucijo, ki izjavlja, da obstoja vojno stanje.

Ruska revolucija.

Ruski radikalci proti nemškemu militarizmu.

Petrograd, 1. aprila. P. b. a. Odbor delavskih in vojaških delegatov v Petrogradu je soglasno odobril resolucijo, ki zahteva utrditev politične, z revolucijo dobljene svobode ter poudarja, da je neobhodno potrebno, opustiti vse prepire, ki neugodno vplivajo na izdelovanje municije. To izdelovanje municije je neobhodno potrebno, da se premaga nemški militarizem, ki stremi za tem, da bi zopet vzpostavil avtokracijo.

Razkritje dinastične zarote na Ruskem.

Ruska vlada je dala vse osebe iz carjeve okolice v Carskem Selu aretirati in spraviti v Petro-Pavlovo trdnjavo.

Novi vesti o dinastični protirevoluciji.

Kodanj, 4. aprila. O dinastični zaroti, ki da je hotela spraviti rodbino Romanov zopet na prestol, poročajo še naslednje podrobnosti: Inicijator načrta je bil general Šebekin, ki je zbral v Livlandiji 40.000 mož garde in številne carjeve prištaše, s katerim je hotel udariti na Petrograd. V zvezi s Carskim Selom je bil tudi veliki knez Boris. Posredovalec je bil neki Klevinov, ki so ga aretirali v trenutku, ko je imel pri sebi pismo velike kneginje Marije Pavlovne generalu Šebekinu. Vlada je nato odredila obsežne hišne preiskave ter je dala princezino Marijo Pavlovno aretirati. General Šebekin je zbežal v Rigo, kjer so ga prijeli.

Zeneva, 3. aprila. Provizorična vtada sestavlja obširno poročilo o zaroti velikega kneza Borisa in velike kneginje Marije Pavlovne, ki naj bi bila spravila velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča na prestol. Romanovi da so svojo vlogo na Ruskem definitivno doigrali.

„Gaulois“ pa poroča, da se med kmeti vedno bolj širi gibanje za izvolitev novega carja. Delavci bodo morda dosegli proklamacijo republike, ljudstvo pa jo odklanja.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič aretiran?

Berolin, 4. aprila. Listi poročajo, da je bil veliki knez Nikolaj Nikolajevič v Livadiji aretiran.

Vesti o novih nemirih.

Stockholm, 4. aprila. V vsej Rusiji so izbruhnile nove revolte. V Podgorcu je policija oborožila vojne vjetnike ter vzpostavila prejšnji režim. Vršile so se pravnice bitke. Južna Rusija je zelo nezanesljiva, kmeti so povsod za carja.

Poljaki in Rusija.

Frankfurt, 4. aprila. „Frankfurter Zeitung“ poroča: Vsi poljski poslanci so izstopili iz dume in državnega sveta. Svoj korak utemeljujejo s tem, da je Poljska samostojna država.

Car in carica zaprta v trdnjavi.

Stockholm, 5. aprila. „Alfonbladet“ poroča iz Haparande kot verjetno vest, da je carska dvojica internirana z veliko kneginjo Marijo Pavlovno vred v Petro-Pavlovi trdnjavi.

Kodanj, 5. aprila. Brzojavka iz Petrograda pravi, da bodo glasom poročila ruskih listov carja in carica te dni pripeljali v Petropavlovsko trdnjavo, kjer bosta internirana. Tudi veliko kneginjo Marijo Pavlovno, mater velikih knezov Kirila in Borisa, bodo pripeljali tja. Obenem s končnoveljavnim imenovanjem Aleksejeva za vrhovnega poveljnika vse ruske vojske, se je uredila utesnitev glavnega stana. Več oddelkov je bilo opuščanih, druge so priklopili vojnemu ministrstvu.

Priprave za sklicanje konstituante. — Kerenjski za odgoditev konstituante.

Amsterdam, 4. aprila. Glasom nekega tukajšnjega lista poroča „Times“ iz ruskega glavnega stana, da je Kerenjski mnenja, da se ustavodajna narodna skupščina ne more sestati prej, dokler ni Nemčija poražena in nima Rusija prostih rok, da se nanovo organizira.

Kerenjski jamči ruskim delavcem.

Stockholm, 4. aprila. Minister Kerenjski se je izjavil napram delegatom črnomoškega brodivja: Sem socialista, republikanec. Edina naloga je sklicati konstituanto in zagotoviti ljudstvu vse svobodščine, ki si jih je izvojevalo. Prosim Vas torej, da ne verjame te govorice, ki jih razširja-

jo sovražniki ljudstva in svobode. Jaz sem med člani vlade Vaš tal. Zastavljam Vam svojo glavo, da se ljudstvo ni ničesar bati. Ako bi bilo le kolikaj verjetno, da vlada svojih obveznosti, ki jih je prevzela, ne bo mogla izpolniti, bi takoj odstopil in prišel k Vam. Ponavljam: Ni se Vam bati ničesar.

Agitacija za nadaljevanje vojne.

Petrograd, 4. aprila. Petrograjska brzojavna agentura javlja: Z dežele prihajajoča poročila dokazujejo, da prebivalstvo soglasno želi nadaljevati vojno do zmage. Zastopniki kozakov so na velikem shodu v Tiflisu izjavili, da žele vsi kozaki očitno pokazati, da so na strani ljudstva in tako zavriniti govorice, kakor bi mogel stari režim nanje računati. V Harkovu se je vršila revolucijska slavnost, katere se je udeležilo 30.000 zastopnikov raznih organizacij. Po vsej deželi časte spomin povodom revolucije padlih žrtev. Neprestano se reformirajo krajevni okrožni uradi, kjer se kasneje namestijo zgolj osebe, ki uživajo javno zaupanje.

Ruski vojaški ataše v Washingtonu umorjen.

Amsterdam, 5. aprila. Tukajšnji fiskovni urad poroča, da so našli atašeja ruskega veleposlaništva v Washingtonu grofa Borgzabovskega v nekem klubu v Baltimoru mrtvega. Zraven njega je ležal revolver. Preiskava je dognala, da gre za umor.

ZADNJE VESTI.

Plen pri zavzetju mostišča Tobola.

Dunaj, 6. aprila.

Pri zavzetju mostišča Tobola na Stohodu smo zajeli 130 ruskih častnikov in 9500 mož. Vplenili smo 15 topov, 150 strojnih pušk in mnogo vojnega materijala.

Miljukova izjava.

Petrograd, 6. aprila.

Diplomatični zastopniki Japonske, Belgije, Portugalske, Srbije in Romunije so v imenu svojih vlad priznali novo vlado. Zunanji minister Miljukov se je v imenu vlade zahvalil in pri tej priliki izjavil, da je nova ruska vlada v zvezi z ententnimi vladami trdno odločena, zopet vzpostaviti svobodo in neodvisnost Belgije, Srbije in Romunije.

DNEVNE VESTI.

Obisk našega cesarja in cesarice v nemškem glavnem stanu. Ker je naša cesarica želela kakor hitro mogoče se osebno seznaniti z nemško cesarico, se odpeljeta cesar in cesarica v ponedeljek zvečer v nemški glavni stan na kratek obisk nemške cesarske dvojice, kjer se mudi sedaj tudi državni kancler. Samo ob sebi umevno je, da bosta imela pri tem sestanku oba cesarja tudi priliko za politični razgovor, zaradi česar spremi cesarja tudi zunanji minister grof Czernin.

Cesar in cesarica v nemškem glavnem stanu.

Cesar in cesarica sta dospela v spremstvu načelnika generalnega štaba generala Arza von Straussenburga in zunanjega ministra grofa Černina dne 3. aprila v nemški glavni stan, da obliščeta nemško cesarsko dvojico. — Oficijozni berlinski „Lokal-anzeiger“ poudarja, da je pripisovati obisku cesarja in cesarice poseben političen pomen.

Justični minister baron dr. Schenk Dunaj.

2. aprila. Popoldanski listi poročajo: Pri današnji razpravi v procesu Kranz je bil kot pričča zaslišan justični minister baron Schenk. Baron Schenk je podal izjavo, da se čuti primoranega, predno poda kot pričča svojo izpoved, izjaviti, da je položil svojo službo nazaj v roke cesarja. Storil je to, da se izogne tudi sumu, da bi on kot vodja justične uprave mogel vplivati na sodni dvor. Izjava justičnega ministra je povzročila veliko vznemirjenje v dvorani. — Cesar ni sprejel demisije pravosodnega ministra barona dr. Schenka, temveč ga je zagotovil svojega popolnega zaupanja.

C. kr. strelci. Uradoma je razglašeno, da se imenujejo odslej domobranske čete c. kr. strelci.

Odlikovan je z redom železne krone III. reda z vojno dekoracijo in mečema Ivan Orehek c. kr. stotnik 27. domobranskega pešpolka.

Generalna kontrola oproščencev.

Te dni izide razglas o generalni kontroli oproščencev. Razglas določa: V svrhu kontrole se morajo vsi oproščenci, ki se niso pritegnili na vojaško službo — bodisi, da so odvezani na določen ali na nedoločen čas, kot službeni zavezanici (vojske, vojne mornarice ali deželne brambe) ali kot črnovojni zavezanici, kot gažisti (aspiranti za gažiste) ali kot osebe moštva — zglasti na tisti občini, v koje okolišu izvršujejo svoje delovanje ali imajo sedež delovanja, za katero so odvezani. Zglasti se morajo v času od 10. do 22. aprila 1917 in prinesiti seboj vse listine, ki so v njihovih rokah, tako o razmerju njihove vojne dolžnosti (dekret o imenovanju za gažista ali aspiranta za gažista, namembnico,

vojaško ali deželno-grambramborsko prehodnico, črno-vojno prehodnico, zadnjo črnovojno izkaznico itd.) kakor tudi o njihovi oprostitvi (oprostilnico, odveznico, eventualno drugačno potrdilo o tem, da so odvezani). O izvršeni zglasitvi se izda zglasilnemu zavezancu potrdilo občinskega urada. Od zglasitve na občini so izvršeni oproščenci naslednjih skupin, kojih kontrola se izvrši po posebni poti: 1. nameščenci — vstevši delavce in z dnino nameščene osebe — dvora, države in dežel; 2. osebe, ki delajo v dobavnih obratih za armado, v rudarskih in drugih priviležiranih obratih; 3. nameščenci železnic (izvemši cestne železnice) in paroplovnih družb. Oprostitev vseh tistih, ki niso izpolnili zglasilne dolžnosti v zgoraj označenem roku, so razveljavljene s potekom zadnjega dne tega roka. Dotičniki bodo pozvani za 30. aprila 1917. na vojaško službo. Tudi tisti, ki se niso zglasili zaradi nepremagljive ovire, so dolžni 30. aprila priti v vojaško službovanje. Ako nesumno dokažejo dotično oviro, pa se jim more na posebno prošnjo zopet časno podeliti dopust, če je njihova vnovična oprostitve (odveza) potrebna v janem interesu in če dotično prošnjo priporoča politično okrajno oblastvo, ki pride v poštev.

Pregledovanja izbrisanih. Dunaj, 4. aprila. „Wr. Ztg.“ objavlja naredbo, ki določa, da se morajo vsi črnovojniški obvezanci, ki se bili dosedaj radi telesnih ali duševnih hib odvezani dolžnosti pregledovanja (izbrisani), javiti oblastim, ker bodo morali na pregledovanje. Ta nova določba velja za vse letnike do vstevši 50.

Umrla je v Ljubljani dne 5. t. m. gospa Helena Franke-tova, soproga ces. svetnika in vpok. c. kr. profesorja gospoda Ivana Franketa. Pokojnica si je v Kranju ohranila mnogo simpatij iz časa, ko je bil njen soprog profesor risanja na takratni kranjski nižji realni gimnaziji. Živahna in ljubezniva gospa je v tedanjih časih veliko pripomogla k razvoju družabnega življenja v Kranju, osobito pa še v Narodni čitalnici, kjer so se z njenim sodelovanjem in pod spretnim vodstvom njenega soproga prirejale prav lepe predstave. Blag ji bodi spomin!

Mesto venca na krsto gospe Helene Franke-tove je darovala gospa Helena Pavšlar-jeva K 10 — za oslepele vojake.

Truplo v Lincu dne 28. t. m. umrlega c. kr. višjega finančnega svetnika gospoda Rajmunda Jordana se je pripeljalo v Kranj in dne 5. t. m. položilo k večnemu počitku na tukajšnjem pokopališču. Mnogobrojna udeležba odličnega občinstva pri pogrebu je pričala, koliko simpatij si je koncilijantni in ljubeznivi gospod pridobil za svojega bivanja in službovanja v Kranju. Bodí mu zemljica lahka!

Nameravana prireditve „Tedna za vdove in sirote padlih vojakov“ se vsled nastalih zaprek preloži do prilične ureditve.

Razglas radi mleka. Ker je v Ljubljani vedno večje pomanjkanje mleka ter celo doječe matere in otroci ne dobivajo potrebne množine mleka, je zaukazala c. kr. deželna vlada na podlagi § 8 cesarskega ukaza z dne 21. avgusta 1916 drž. zak. št. 261, da morajo vsi tisti, ki imajo molzno kravo, tisto množino mleka, ki jim čez njih lastno potrebo preostaja in odstevši tisto množino mleka, ki ga že sedaj oddajajo med prebivalstvo tuk. političnega okraja, oddajati od dneva ko se ta razglas objavi naprej redno vsak dan za mesto Ljubljano. Prezemala bode to za Ljubljano namenjeno mleko „Mlekarska zveza“ v Ljubljani, ki bo v ta namen osnovala v posamnih krajih zbiralnice ter sploh organizirala način oddaje tega za bedno prebivalstvo mestne občine Ljubljana zaseženega mleka. Da si pa lahko vsak posamezni posestnik molzne krave izračuna, katero množino mleka bo moral v gori označeni namen redno oddajati se opozarja, da se je določilo na osebo na dan sledeča količina mleka: 1. Posestniku molzne krave in njegovim svojcem gre na dan in osebo $\frac{3}{4}$ litra mleka. 2. Onim, ki nimajo molznih krav, ter so tedaj navezani na tuje mleko, grejo sledeče množine mleka na dan in osebo: a) otrokom do dopolnjenega 1 leta in doječim materam 1 liter; b) otrokom od dopolnjenega 1. do dopolnjenega 2. leta $\frac{3}{4}$ litra; c) otrokom od dopolnjenega 2. do dopolnjenega 6. leta $\frac{1}{2}$ litra; d) za vse druge osebe $\frac{1}{8}$ litra. Vsi posestniki molznih krav se tem potom pozivljajo, da oddajajo od dneva ko se objavi ta razglas, preostalo jim množino mleka redno in brez ugovora vsaki dan v zbiralnico, ki jo bo določila „Mlekarska zveza“. Kdor določeno množino mleka ne bo redno oddajal, tisti bo najstrožje kaznovan in sicer z denarno globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev, mleko pa se mu bo odvzelo prisilnim potom. C. kr. okrajno glavarstvo opozarja, da bo v vsakem danem slučaju postopalo z vso strogostjo in brezobzirnostjo ter nalagalo najobčutnejše kazni vsled česar se vsakemu svetuje, da da mirnim potom to, kar mora dati. Ker je potreba velika, ne bo jemalo c. kr. okrajno glavarstvo nobenih ozirov.

Najvišje cene za mleko za cel politični okraj Kranj so sledeče: 1. za en liter mleka, ki ga proda pridelovalec na svojem domu, 30 vin.; 2. ako se dostavi mleko na dom porabnika, se

sme zahtevati za vsak kilometer pota od litra 1 vinar, nikdar pa več kot 6 vinarjev za en liter; 3. za en liter mleka iz mlekarnice 36 vin. Prekoračenje teh najvišjih cen bo kaznovalo c. kr. okrajno glavarstvo z denarnimi globami do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

Petroleja ne bo več. Pred par dnevi je zboroval komite, imenovan od trgovinskega ministrstva, da izreče svoje mnenje o razdelitvi petroleja. Zastopnik trgovinskega ministrstva je poročal o organizaciji razdelitve petroleja preteklo zimo. Trgovinsko ministrstvo namerava v bistvenem ustavitvi oddajo petroleja v poletnih mesecih ter oddajati v tem času petrolej samo industrijam in obratom, ki delajo za potrebe vojske. Tudi naj se da političnim oblastim, da zadoste gotovim neizogibnim javnim interesom majhna količina petroleja. Razdelitev konsumentom naj se uredi z dobavnimi izkaznicami, ki jih izdaja za obrate petrolejska centrala, v vseh drugih slučajih pa politična okrajna oblast. Tekom posvetovanj se je stavil predlog, da naj se prebivalstvu z ozirom na ustavitve oddaje petroleja da vsaj prilika, da se zadostno preskrbi s svečami.

Bogdan Stimov, velika, napetosti polna drama iz sedanje vojne se bo na Velikonočno nedeljo predvajala v „Kino Talija“ v Kranju. Dejanje se vrši v Bulgariji, Ameriki in na morju. Vse glavne vloge so v rokah najznamenitejših dunajskih umetnikov. Krasni, 2200 metrov dolgi film vzbujajo povsod največjo senzacijo. — Na praznični ponedeljek je poleg drugih resnih in šaljivih točk na sporedu svetovnoznanu lbenova drama „Strahovi“. Podrobni program je posneti iz lepakov.

Brezplačna oddaja gnoja. 5. armadno poveljstvo je z dopisom z dne 20. marca 1917 št. 12.724, deželni vladi sporočilo, da je v interesu spomladanskega obdelanja polja in pa da se dosežejo čim najboljši žetveni uspehi, izdalo splošno odredbo, da se oddaja potrebnim poljedelcem za spomladansko pognojenje potrebni gnoj brezplačno. O tem se obveščajo prizadete občine s pristavkom, da se je za prepuštev brezplačnega gnoja obratiti na posetvenega častnika dotičnega okraja, kjer pa takega ni, pa na najbližnjo vojaško formacijo. Prizadeti poljedelci se pozivljajo, da čim najboljše izkoristijo to ugodno priložnost.

Poziv posestniki žrebca. S tem se daje na vsespolno znanje, da je vsled ukrepa vojaške oblasti privedi ob priliki letošnje klasifikacije konj pred klasifikacijsko komisijo vse eno, dve in triletne toplo krvna žrebca. Kdor svojega žrebca ne bo privedel pred komisijo, bo najstrožje kaznovan.

Prevzemanje konj z razvidnicami. V prejšnjem letu izdane določbe o prevzemanju konj z razvidnicami, ki jih lastniki prostovoljno ponudijo vojaški upravi, so izgubili do nadajne odredbe veljavnost z 31. marcem t. l. Vojaška uprava torej ne bo več prevzemala prostovoljno ponudnih konj z razvidnicami. Take prošnje vlagati pri okrajnih glavarstvih (pri mestnem magistratu v Ljubljani) ali pri vojaškem poveljstvu je brez koristi in naj se opusti.

Dopisnice vojnim vjetnikom treba pisati s črnim. Skupni centralni urad, poizvedovalnica za vojne vjetnike, naznanja: Italijanski Rdeči križ, komisija za vojne vjetnike, opozarja, da prihajajo na italijansko cenzuro številne, na avstro-ogrške vojne vjetnike naslovljene dopisnice, pisane s svinčnikom, in jih je radi tega ne le težko čitati, marveč so včasih skoro docela zamazane. Opozarjamo torej svoje vojnih vjetnikov in priporočamo nujno, naj pišejo dopisnice vojnim vjetnikom s črnim. Isto velja tudi za dopisnice vojnim vjetnikom v Rusiji.

Obsojenci iz banjaluskega veleizdajniškega procesa. Cesar je spregledal vsem 18 v banjaluskega veleizdajniškem procesu na smrt obsojenim smrtno kazen ter jih je bilo 8, med njimi bivši deželni poslanci Vasilij Grgić in Matija Popović, pomiloščenih na dosmrtno ječo, 5 po 20 let, 2 po 16 let in eden na 15 let težke ječe.

Carica mati.

Zaninive spomine z ozirom na sedanje petrogradske dogodke priobčuje K. S. v krakovski „Nowi Reformi“: Pred kakimi petdesetimi leti sta bili po celem Kodanju znani dve priprosto oblečeni deklici, ki ste z materjo, včasih pa tudi brez nje prihajali v mesto nakupovat različnih vsakdanjih potrebščin. Pogostoma sta se vračali precej obloženi z raznovrstnimi zavojčki.

Bili ste to princezinji, hčerki danskega prestolonaslednika, ki je takrat kot priprost poročnik pri vojaki služil svoj vsakdanji kruh, predno so velevlasti in parlament pravoveljavno razsodili o njegovih pravicah do danskega prestola, ki ga je pozneje zasedel kot kralj Kristijan IV. Tudi obe lepi, revni princezinji ste prišle do prestolov, toda do mnogo sijajnejših kakor njih oče. Starejša, Aleksandra se je omožila s princem Waleskim, poznejšim Edvardom VII., mlajša, Dagmar, je prišla v Petrograd, kjer je bila določena za ženo ruskemu prestolonasledniku Nikolaju Aleksandrovi-

ču. Predno je pa prišlo do poroke, je umrl njen ženin, ki je še na smrtni postelji položil nevestino roko v desnico svojega mlajšega brata, poznejšega ruskega carja Aleksandra III. Lepa Dagmar je postala na ta način carica Marija Feodorovna.

Prežeta goreče ljubezni do svoje domovine je prinesla v Gačino kot svojo doto edinole brezmejno sovraštvo do Nemčijo. Sicer je pa bila duhovita, častihlepna, vladeželjna in rada je sanjerala o velikih svetovnih načrtih.

Popolnoma novi svet, ki jo je na dvoru obdajal in v katerega je zrla s svojimi krasnimi očmi, je vzbujal v njeni duši do sedaj neznana hrepenenja in povzročil je, da se je prav hitro prerodila v pravoslavno in popolno rusko carico. V teh časih je stal na vrhuncu svojega razvoja mistični svet slovanofilskih krogov, ki jo je zvalil v krog svojega mišljenja, in kojemu je postala vplivna zaščitnica in zvesta pripadnica. Danes še ni mogoče nepristransko presojati njenega delovanja pri sejah in posvetovanjih, iz katerih so se rodili današnji svetovni dogodki — bodočnost pa gotovo dožene, v koliko je pri tem prišel v poštev vpliv danske Dagmar in ruske Marije Feodorovne v eni in isti osebi. Gotovo pa je vsakakor, da so se vplivi carice - matere že od nekdaj uveljavljali ne samo pri zvezi s Francijo, temveč tudi pri srčnem sporazumu z Anglijo. Dosežene politične pridobitve se pač niso vselej strinjale z njenimi željami — a carica ni nikdar odnehala sodelovati in ni nikdar zamudila prilike poseči v usodo Rusije v zmislu svojih idej in načrtov. Skrivnostni menih in Arhangelska, Sergej, znan pozneje kot protorej oče Ivan kronštatski, si je pridobil njeno zaupanje in v znak hvaležnosti je uporabljal svoj veliki vpliv na carja v prilog njenim namenom.

Vsled smrti Aleksandra III. v Livadiji l. 1894. je oče Ivan prišel ob svojo moč in carica ob svoj vpliv. Poskušala se je sicer zopet uveljaviti in doseči spremembo v prestolonasledstvu na korist svojemu mlajšemu sinu Mihaelu — toda brez uspeha. — Carica mati se je preselila v Aničkovski palačo na Nevskem Prospektu in se na videz ni več brigala za državne zadeve. V resnici pa je rasel vpliv salonov carice vdove. Načrti, zarisani v velikopoteznih konturah v Aničkovski palači, so se do detajlov izdelovali v Marienlystu, danskem kopališču nad Sundom, kjer sta se navadno vsako leto shajali obe sestri, angleška Aleksandra in ruska Dagmar. Toli nepričakovani sestanek kralja Edvarda VII. z Nikolajem II. po japonski vojski v Revalu, je bil posledica teh izletov. — Ruska vojna stranka ima svojo največjo oporo v Aničkovski palači. Tamkaj je imel trdno zaslonbo veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Tu je predel svoje mreže tudi angleški poslanik Buchanan. Tu sta črpala svoj pogum navdušena zagovornika vojne, Sazonov in Miljukov in v Aničkovski palači bi se moglo marsikaj pojasniti, kar je v najnovejših dogodkih še nejasnega . . .

Razširjajte naš list.

Vesele Velikonočne
praznike

želi

vsem cenjenim odjemalcem

Upravništvo in
Uredništvo „Save“.

21/350.

Vabilo

k rednemu občnemu zboru

rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju, ki se vrši v nedeljo dne 15. aprila 1916 dododne ob 10. uri v zadružni pisarni.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo o zadružnem delovanju l. 1915 in 1916. 3. Računski zaključek za l. 1915 in 1916. 4. Proračun za l. 1917. 5. Sklepanje o letni članarini (prispevkih). 6. Raznoterosti.

V slučaju, da bi ne bil občni zbor ob navedenem času sklepčen, se vrši isti dan ob 11. uri dopoldne ravnotam drugi občni zbor pri vsakem številu udeležnikov in z istim dnevnim redom.

V Kranju, dne 29. marca 1917.

R. Jeglič, načelnik.

Nekaj o užitni zelenjavi na prostem.

Spisal Jakec Travojed.

Cenjeni čitatelji naj ne sklepajo iz mojega imena, da se morda preživljam ob sami travi in tudi ne, da najbrže nameravam priporočati travo kot užitno zelenjavo. Nadeli so mi pač ime Travojed in pod tem sedaj životarim na bednem svetu.

Vojska nas je že marsikaj naučila; predvsem spoštovati in ceniti mnogotere stvari, ki smo jih prej prezirali ali komaj upoštevali zaradi njihove priprostosti ali občne razširjenosti. Tako je tudi zadrega z živili postajala od dne do dne, od meseca do meseca večja in občutnejša. Skušali so jo omejiti z raznimi naredbami, toda v marsičem si lahko tudi sami pomagamo. Čim bolj je zasaljala svoje kremplje v življenje, tem iznajdljivejši pa tudi skromnejši v zahtevah je postajal človek. Že lansko spomlad je priporočal kemik Stoklasa, naj se žito melje tako, da bo ostalo v moki kolikor mogoče več otrob. Na ta način se lahko namelje iz žita 25% več moke. ki je neprimerno redilnejša kakor prejšnja brez otrobovih primesi. Nekateri so nato jeseni celo razmotrivali in pisali že o redilnosti kruha iz slamnate moke, drugi so zopet iskali nadomestila za maščobo, ki se potrebuje pri tehničnih podjetjih. Sanitetni svetnik dr. Lugel v Berlinu je že lani dognal, da je mogoče dobiti prav dobro mast iz ličink navadne sive muhe alj zapljunkarice. Izumili so celo „lovilca“ maščobe za pridobivanje v pomijah se nahajajoče masti v tehnične svrhe. Koliko sta pomagali mušja mast in tolišča pomij industriji, o tem še dosedaj niso poročali. Tudi o takih in enakih eksperimentih ne nameravam pisati.

Toplo pomladansko solnce in pa lepo zelene trate so vzbudile v meni željo po pisateljevanju. Prehrana se nam je vsem v vojni dobi močno spremenila. Mnogi, ki so se prej rogali vegeterijancem, so se čez noč prelevili v njihove pristaše. In tudi njih najhujši nasprotniki so postali vsaj delni rastlinojedci. Kaj hočeš, sila kola lomi, ali po domače „v sili žre vrag muhe“. Tudi Jakec Travojed je prisiljen uvaževati ta izrek, vendar ne namerava postati kak agitator v službi vegeterijancev ker dobro ve, da ima sočivje, pa naj bo kuhano ali v solati, šele v družini z dobro pečenko polno vrednosti, in da je kislo zelje brez klobase le polovična jed. Toda takšne v prejšnjih časih polovične jedi, so postale sedaj polnovredne, in vsakdo je že ponosen, ako jih ima v svoji aprovizacijski shrambi.

Pretežno se sedaj prehranjuje občinstvo s sočivjem, ki je že od nekaj pripoznan činitelj ljudske prehrane. Tudi mnogi zastopniki mešane hrane priporočajo, naj se uživa več rastlinskih kakor mesnih snovi. Število rastlin, ki jih uživajo surove ali kuhane kot sočivje, je zelo veliko. Vsaka dežela, vsak narod ima svoje posebne vrste. Ločiti pa moramo sočivje vobče v dve skupini in sicer v zelenjavo in sočivje v ožjem pomenu. K prvi prištevamo rastline, ki jih pripravljamo le sveže utrgane ali nabrane kot zeleno prikuho in solato (n. pr. motovilec, radič in raznovrstne vrtno solate, špinača itd.), k drugi pa rastline, ki jih sade in sejejo v večjem obsegu ter so po dozoritvi tudi še več mesecev za prehrano uporabne kakor so: krompir, repa, korenje, glavnatno zelje, fižol itd. V spomladanskem času navadno prično ginevati kopice tega sočivja, pokaže se pa zelenjava, ki nam ga nadomestuje do nove letine. Kako smo se pred vojno vsako spomlad veselili na okusno zelenjad, ki smo jo dobili prej vsako leto že februarja in marca iz prisojne Vipave ali južne Goriške! Ta zelenjava nam je sedaj popolnoma izostala. Toda tudi doma, kjer sicer izrabijo sedaj vsak prostorček za posejanje sočivja, ne določijo več toliko prostora zelenjavi kakor poprej. Prijetno zelene solatne gredice so se večinoma po vrtovih spremenile v krompirišča, ali pa se košati na njih gozdič fižolovk. Ista usoda je zadela gredice, poprej posejane s špinačo, redkvico, motovilcem in enako zelenjadjo. Krompir, fižol in repa pač več zaležejo. Zato občutimo zlasti v spomladanskih mesecih pomanjkanje zelenjave in to posebno oni, ki nimajo lastnega vrtiča in so navezani le na trg. Vendar si prav lahko iz te zadrege brezplačno pomagajo, kar je še posebno važno pri današnji draginji. V narodo naj se zatečejo: bogato je obložena tudi na prostem njena miza za vsa bitja, zato bodo lahko pri njej dobili primerna nadomestila za vrtno zelenjavo. Letos je sicer naši skupni majki močno nagajal burkasti sever, da se je nekoliko zakasnila s pogrinjanjem, vendar je sedaj že na njeni mizi polna izbira pripravljena. Toplo spomladansko solnce je otajalo narodi zimski plašč in pokrile so se loke in travniki z bohotnim spomladanskim zelenjem. Med tem je mnogo rastlin, ki jih lahko pripravimo kot tečno prikuho ali pa okusno solato, in na to hoče Jakec Travojed opozoriti prijatelje zelenjave. Navedene pa so samo take vrste, ki so splošno znane in je vsaka zamjenjava s kakim strupenim zeliščem izključena.

Splošno razširjen in kot okusna zelenjava znan je regrat. Iz korenike poganja prtilično ro-

žico škrbinastih listov, katerih sok je prepojen z nekim belim mlečkom, ki daje rastlini značilen grenek okus. Raste povsod po travnikih in na polju, po pašnikih in vrtovih in velja za nadležen plevel. Nabirajmo le mlade liste, ki jih lahko pripravimo kot špinačo ali pa kot solato. Posebno okusni so v solati obledeli regratovi listi, ki jih dobimo na ta način, da pokrijemo prostor, kjer raste regrat s kako desko in tako odvrnemo od njega solčno svetlobo.

Zelo okusno in tečno prikuho da **travniška detelja**, kar je že lani višji zdravnik dr. Bonne iz lastne preizkušnje potrdil. Deteljo lahko nabereimo povsod. Izbirajmo pa zopet predvsem le mlade lističe, jih otrebimo in operimo, nato pa skuhamo kot špinačo. Deteljina prikuha ima neki posebno prijeten okus in se bo kmalu vsakemu priljubila. Ker imajo deteljini listi razmeroma mnogo redilnih snovi, je iz njih pripravljena jed tudi tečna.

Meseca aprila in maja raste povsod po travnikih in lokah **travniška kreša** ali penuša. Spoznamo jo po nežnih belih ali blede vijoličastih križnih cvetih, ki se jih razvije več skupaj vrh 15 do 30 cm visokega stebela. Pernato razrezani listi stoje spodaj gosto vkup, tvoreč listno rožico. Mlade liste lahko uporabimo za solato; moramo jih pa dobro oprati. Tudi listi sorodne **grenke penuše** dajo zelenjavo prijetno grenkega okusa. Po nekaterih krajih splošno znana solatna zelenjava je **navadna kreša**. Raste ob potokih, studencih in na parobkih vodnih jarkov; ponekod jo celo goje kot vrtno zelenjavo. Njeno steblo je 20 do 50 cm dolgo, spodaj plazeče ali plavajoče v vodi. Listi so pernat in kakor steblo goli. Beli cvetovi so združeni na vrhu stebela in imajo rumene prašnice; pri grenki penuši so v podobnih cvetih prašnice vijoličasto rdeče. Užitni so tudi lističi **zimske kreše** ali barbore, ki jih dobimo le zgodaj spomladi. Nežni listi s krpasto razrezanimi ploskvami tvorijo male listne rožice, ki prezimijo. Poiskati jih moramo, predno požene steblo, ker se pozneje posuše. Dobimo jih na vlažnih travnikih, v vodnih jarkih in celo tudi na produ. Iz listov vseh kreš in penuš lahko napravimo prav okusno solato, moramo jih dobro oprati in jih razmeroma le malo okisati.

Ožja sorodnica vrtno špinače je **užitna metlika** ali **divja špinača**. Raste kraj potov, ob plotovih in hišah, posebno na planinah okoli pastirskih koč. Vsa rastlina je belo prašna, kakor bi bila z moko potresena. Na 15 do 60 cm visokih, pokončnih in malo vejnatih steblih se razvijejo trioglati užitni listi. Cvete od spomladi do poletja in ima ob vrhu neznatne cvete zelene barve. Iz dobro narezanih listov pripravljajo ponekod juho ali pa slično prikuho kakor iz listov prave špinače.

Skoraj povsod po travnikih, po neobdelanih njivah in kraj gozdov, zlasti na vlažni zemlji raste **navadna kislica**, ki je občinstvu splošno znana kot užitno zelišče prijetno kislega okusa. Iz njenih listov pripravljajo solato, prikuho v obliki špinače ali pa omake. Enako so uporabni listi **male kislice** za namizno zelenjavo. Po mnogih krajih goje posebne vrste kislic ali pa tudi omenjeni dve po vrtovih. Pripomnim naj, da ne smemo uživati preobilne kislične prikuhe, ker v večji množini zavžita, povzroča črevesni katar.

Tudi mladi listi **velike** ali **navadne koprive** kuharicam niso neznani. Že pred vojno so iz njih samih ali pa mešano s špinačinimi kuhale zdravo in okusno „špinačo“, tembolj jih moramo sedaj upoštevati, ko primanjkuje prave špinače, ali je pa zelo draga. Pri trganju mladih listov moramo paziti, da koprivi korenin in stebel ne poškodujemo. V steblih ima kopriva trdna lična vlakna, ki dajo dobro predivo, kar je zlasti sedaj ob pomanjkanju bombaža velike važnosti. Zato so oblasti odredile skrbno varstvo za koprive in plačujejo za nabrana stebela določene premije. Nabirajmo toraj za kuho le koprivne liste, ne pa cele mladike.

Meseca maja in junija požene svoje mladike **divji hmelj**, ki raste po grmovju ob vrtovih in travnikih ter kraj gozdov. Mladike moramo nabrati, predno se na njih razvijejo listi. Povežimo jih po več skupaj in jih pripravimo kakor beluše ali šparglje; sesekljanje pa dajo tudi okusno prikuho ali juho.

Manj znana, vendar pri nas splošno razširjena rastlina je **pegasti kačnik** ali širkovec z gomoljasto koreniko. Raste po vlažnih listnatih gozdovih in po senčnatih lokah. Njegovi prtilični listi so visokopecljati, puščičasti in včasih črno pegasti. Med njimi se razvije steblo s končnim betičem, obdanim od bledezelene tulca. Zgoraj je betič gol, spodaj pa obložen z mnogoštevilnimi cveti. Cvete meseca majnika. Sveži gomolji kačnika vsebujejo hudo žgoč strup, ako jih pa dobro prepražimo kakor kostanj ali krompir, izgube svoj strup in so užitni.

Ker je sedaj tako težko dobiti svežih prikuh, utegnejo navedene rastline marsikomu pomagati iz zadrege. Toda že v naprej slišim ugovore: „Lej ga Jakca! Večino rastlin nam priporoča v solati, kako je pa z oljem? Še za drag denar ga je težko dobiti!“ Tudi v tem oziru si lahko pomagamo. Po mnogih krajih stiskajo iz bučenih pešk in iz rožek solnčnic okusno jedilno olje. Mlinar Meloga v Oroshazi na Ogrskem je našel način,

kako se da iz koruze pridobivati olje, pri nas pa je v zadnjem času močno razširjeno napravlanje olja iz „charage mahu“. Vse naštete vrste olja so okusno nadomestilo za laško jedilno olje. Kdor pa tudi teh ne more dobiti, si lahko pomaga z jajci. Za pripravo solate za 5—6 oseb se vzame namesto olja trdo kuhano jajce, ki ga moramo dobro sesekljati in pomešati z enim surovim rumenjkom. Tej mešanici se prilije primerna količina kisa. Drugi zopet mešajo rumenjaki in beljak surovega jajca prav krepko, ga nekoliko osole in vlijejo zmešanega namesto olja na solato. Potem se mora solata premešati in zabeliti po navadi še s kisom. Tako pripravljena solata ima zelo dober okus.

Poleg raznih težkoč v prehrani je v zadnjem času občutno zadelo občinstvo **pomanjkanje kave in čaja**, oziroma za manj premožne sloje nedosegljive cene teh dveh v ljudski prehrani tako zelo razširjenih kuhanih pijač. Tudi za to nam nudi majka naroda nadomestila. Meseca junija in julija cveteta bezeg in lipa. Iz njihovega posušenega cvetja kuhajo že od nekaj zdravilen čaj sladkega okusa, ki mu niti ni treba pridejati toliko sladkorja kakor kavi. Tudi lipov čaj, pomešan z mlekom brez sladkorja je okusen in tečen. Kdor ima pa rad nekoliko bolj grenke pijače, primešaj lipovemu čaju nekaj posušenega rmanovega cvetja ali pa tavžentrože. Preskrbimo se torej pravočasno za zimo s posušanim cvetjem imenovanih rastlin, iz katerih si lahko pripravljamo okusno čajno pijačo kot nadomestilo za vsakdanjo kavo.

Konečno naj opozorim še na **gobe**, ki vsebujejo mnogo redilnih snovi, posebno pa beljakovin. Pri nas uživajo splošno le jurčke ali gobane, za druge vrste se pa ne menijo dosti. Res so jurčki najokusnejši, toda mnoge druge vrste jih presegajo; najslabše vrste imajo še vedno toliko rediva v sebi kakor najboljše sočivje. Zato tudi teh ne smemo prezirati. Uživamo jih sveže v prikuhi ali na juhi; tudi solata iz gob ni napačna. Shranjujemo jih tudi lahko za zimo posušene ali vložene v kis. Pri sušenju navadno gobe narežemo na liste. Dobro na solcu presušene se ohranijo dolgo časa. Pred uporabo jih moramo vselej namočiti in izprati v vodi, da izgube neprijeten vonj. Za vlaganje v kis so posebno dobri jurčki in pa krempljci. Priporočljivo je tudi za zimski čas napraviti si gobjo moko. Narezane gobe, (jurčki, krempljci) se posuše najprvo na solcu, zatem pa na ognjišču tako, da postanejo popolnoma trdi, nakar se stolčejo v možnarju ali zmeljejo v mlinčku v moko. Ta moka da prežgani in vsaki brezmesni juhi zelo slasten okus in mnogo rediva; dve žlici zadostujeta za pripravo juhe 4 ali 5 osebam. Omenimo še, da moramo pri uporabi gob za solato, gobe najprej izprati in prekuhati v slani vodi, nato se narežejo in zabelijo s kisom, oljem, poprom in čebulo kakor krompirjeva solata. Pripravimo le toliko svežih gob, kolikor jih potrebujemo za enkrat; postane in pogrejte gobe so škodljive, nekatere vrste celo strupene.

Ker je med gobami mnogo strupenih vrst, moramo pri nabiranju na nje skrbno paziti. Ne- užitne ali pa strupene so vse gobe, ki imajo sporno luknjato ali cevno plast klobuka rdečo ali rdečkasto, katerih bet je rdeč, ki so neprijetnega vonja in trpklega okusa. Nadalje so strupene ali vsaj sumljive vse one gobe, ki hitro izpremene svojo barvo, če jih narežemo, ki so sluzaste ali že nagnite in ki rastejo po nesnažnih krajih. Nabirajmo le mlade gobe s trdim mesom, ker so od mrčesov razjedene in vsled starosti zmečkane gobe zdravju škodljive. Ker pa ne moremo navesti popolnoma zanesljivih znakov, po katerih bi mogli ločiti strupene gobe od nestrupenih, ravnajmo najbolje, ako uživamo samo one gobe, ki jih prav dobro poznamo. Nabrane gobe izperimo vselej v mrzli vodi, ker se v gorki vodi preveč redilnih snovi raztopi in izgubi; le mavrahe (smrčke) poparimo da vničimo z vrelo vodo njihovo škodljivo kislino.

≡ Majhna hiša ≡
se vzame v najem
v bližini ali v mestu Kranja. Natančneje pri g. Alešovcu v upravnishtvu.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevoga
hruševoga
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančneja pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažilne izraze sožalja ob smrti in za počesčujočo udeležbo ob pogrebu našega ljubega soproga, oziroma dobrega očeta izreka najtoplejšo zahvalo

rodbina vpok. c. kr. višjega finančnega svetnika
Rajmunda Jordan-a.

V Kranju, dne 6. aprila 1917.

prijatelj moj,
gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat z njim krepčam
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!

Posebno na kolodvorih!

6

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad
nad K 1.000.000

brez odbitka rentnega
davka.

4¹/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Hranilnih vlog
nad K 23.000.000

6 52-5

Spominjajte se „Rdečega križa“.

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
460.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1916. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

7 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.